

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Necla Demir

Ağrı Milletvekili

Afyonkarahisar Belediyesi 2022 Yılı Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporuna göre, Belediyenin 2022 mali yılı bütçesinde 650.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 620.000.000,00 TL ödenek ile birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 1.270.000.000,00 TL olmuştur. Yıl içinde 1.039.306.209,85 TL bütçe gideri yapılmış, 78.693.790,15 TL ödenek iptal edilmiştir, kalan 152.000.000,00 TL ödenek ise 2023 yılına devretmiştir.

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri % 133,43 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%130,60), teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%189,63), alınan bağış ve yardımlar (%39,10), diğer gelirleri (%155,42), sermaye gelirleri ise (%1,41) gerçekleşmiştir. Buna göre 2022 yılında bütçe giderleri %81,84 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2022 yılında 2021 yılına göre 550.394.735,36 TL (%66,75) artış göstermiştir. Gider kalemleri incelendiğinde; 2022 yılında personel giderlerinin 21.912.928,97 TL (%61,91), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 3.135.183,97 TL (%51,51), mal ve hizmet alım giderlerinin 236.485.027,77 TL (%92,96), faiz giderlerinin 2.517.683,21 TL (%238,58), cari transferlerinin 19.686.443,52 TL (%114,01), sermaye giderlerinin 254.720.737,19 TL (%145,85), sermaye transferlerinin 11.936.730,73 TL (%21220,85) arttığı görülmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 664.748.460,11 TL, Faaliyet Geliri 862.041.206,89 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 197.292.746,78 TL olarak gerçekleşmiştir.

Denetim Bulguları: Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular: Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

- Tahsis Edilen Taşınmazlara Ait Birikmiş Amortismanların Net Değer Hesabında İzlenmemesi. Yapılan incelemede; Kamu İdaresince 15 adet taşınmazın tahsis edildiği ancak bu taşınmazlara ait birikmiş amortismanların 257-Birikmiş Amortismanlar

Hesabı'nda izlenmeye devam edildiği tespit edilmiştir. Tahsis edilen taşınmazlara ait birikmiş amortismanların 500-Net Değer Hesabı'nda izlenmesi gerekmektedir.

- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nın Gerçek Durumu Yansıtması. Yapılan incelemede, Kamu İdaresine ait 7 adet şirketteki toplam sermaye tutarı ile 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı'nda kayıtlı tutar arasında uyumsuzluk bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu hesapta 38.649.126,40 TL kayıtlı olduğu görülmüştür.
- Maddi Duran Varlıklara Ait Amortismanların Tam ve Doğru Ayrılması. Yapılan incelemede, bazı duran varlıklar için amortisman ayrılmadığı, bazı duran varlıkların kayıtlı değerlerinden daha fazla amortisman ayrıldığı, ayrıca muhasebe hesaplarında kayıtlı olmayan varlıklara ve idarenin tahsis ettiği taşınmazlara da amortisman ayrıldığı görülmüştür.
- Değer Artırıcı Sayılmayan Harcamaların Maddi Duran Varlık Hesabına Kaydedilmesi. Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin mali tablolarında; 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı'nın 173.775,37 TL fazla, 630-Giderler Hesabı'nın ise 173.775,37 TL kadar noksan görünmesine yol açmaktadır.
- Peşin Tahsil Edilen Kira Gelirlerinin Muhasebe Hesaplarında Dönemsellik İlkesine Uygun Olarak İzlenmemesi. Yapılan incelemede, tarla olarak kiraya verilen 128 adet taşınmazdan bazılarının kira bedellerinin sözleşmesi gereği yıllık (12 aylık) peşin tahsil edildiği, peşin tahsil edilen tutarın 50.404,14 TL olduğu, bazılarının ise kira bedellerinin sözleşmesi gereği üçer aylık dönemler itibarıyla peşin tahsil edildiği, bu şekilde peşin tahsil edilen tutarın da 4.749.442,84 TL olduğu ve tahsil edilen bu tutarların tamamının tahsilat tarihi itibarıyla 600-Gelirler Hesabı'na kaydedildiği, 380-Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı'na ve 480-Gelecek Yıllara Ait Gelirler Hesabı'na herhangi bir kayıt yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

- Demirbaş Niteliği Taşıyan Varlıkların Tüketim Malzemesi Olarak Muhasebeleştirilmesi. Yapılan incelemede, müdürlüklerde kullanılmak üzere ısıtıcı, klima, raf, dolap, askılık, züccaciye, ip kamera ve telefon gibi demirbaş niteliğindeki varlıkların satın alındığı ancak söz konusu varlıkların 255-Demirbaşlar Hesabı yerine 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabı'na kaydedildiği tespit edilmiştir.
- Dernek ve Vakıflara Taşınmaz Tahsis Edilmesi. Yapılan incelemede, Kamu İdaresi kendi mülkiyetindeki 14 adet taşınmazını protokol ile dernek ve vakıflara tahsis ettiği tespit edilmiştir. Kamu İdaresinin, taşınmazlarını kamu kurum ve kuruluşları dışındaki dernek veya vakıflara tahsis etmemesi gerekmektedir.
- Kiraya Verilen Taşınmazların Kira Bedellerinden İndirim Yapılması. Yapılan incelemede, Belediye Meclisinin 01.04.2022 tarih ve 235 sayılı, Covid-19 salgınıyla mücadelenin devam ettiği gerekçesiyle 2022 yılına mahsus olmak üzere Kamu İdaresince kiraya verilen işyerlerine ilişkin kira zam oranının %10 olarak uygulanmasına ilişkin Kararına istinaden 2022 yılının tamamında kiraya verilen bütün işyerleri (131 işyeri) için sözleşmelerindeki kira artış oranı (ÜFE/TÜFE) yerine %10

olarak sınırlandırmak suretiyle kiralarda indirimle gidildiği ve bu nedenle yılın başında yapılan kira alacaklarına ilişkin tahakkukların silindiği tespit edilmiştir.

- Taşınmaz Kira Bedellerinin Günün Emsal ve Rayiç Bedellerine Göre Güncellenmemesi. Yapılan incelemede, 5 yıldan daha uzun süreli olarak kiraya verilen 10 adet taşınmazın yeni kira yılında uygulanacak kira bedelinin, taşınmazın konumu, çevresi, niteliği, kullanım şekli ve emsal ve rayiç kira bedelleri göz önünde bulundurulmadan, emsal ve rayiç bedel mukayesesinin yapılmadığı ve bu durumun kira bedellerinin emsal ve rayiçlerine göre düşük kalmasına neden olduğu anlaşılmıştır.
- Kamu İdaresince İhale Edilen Spor Kompleksi ile Sosyal Tesis Yapımı ve İşletilmesi İşinde Kiraya Verilen Taşınmaz Üzerinde, Sözleşme ve Teknik Şartnameye Aykırı Yapılar İnşa Edilmesi.
- Otopark Yapımı ve İşletilmesi İşinde Kiracı Tarafından Sözleşme ve Teknik Şartnameye Aykırı Yapı İnşa Edilmesi. Otopark yapımı ve 25 yıl süreliğine işletilmesi amacıyla kiraya verilen taşınmaz üzerinde, kiracının işin sözleşmesi ve teknik şartnamesine aykırı yapı inşa ettiği görülmüştür.
- İdareye Ait Olan Asfalt Şantiyesi Üretim Tesisinin Kurumlar Vergisi Mükellefiyetinin Tesis Edilmemesi. Yapılan incelemede, 2022 yılı içerisinde Kamu İdaresine ait Asfalt Şantiyesinde 14 adet kamu kurum ve kuruluşuna bedelli veya bedelsiz olarak asfalt satışının yapıldığı ancak Asfalt Şantiyesi Üretim Tesisinin kurumlar vergisi mükellefiyetinin bulunmadığı tespit edilmiştir.
- İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Olmadan Faaliyette Bulunan İşyerlerinin Bulunması. Yapılan incelemede, Kamu İdaresinin yetki ve görev sınırları içinde 31.12.2022 tarihi itibarıyla 5.632 adet faal işyeri açma ve çalışma ruhsatı verildiği ve buna ilişkin işyeri açma izni harcı tahsil edildiği, ancak Mali Hizmetler Müdürlüğünden temin edilen işyeri çevre temizlik vergisi aktif mükellef listesinde 6.794 aktif işletmenin kayıtlı olduğu, dolayısıyla 1.162 adet (6.794-5.632) iş yerinin ruhsatsız faaliyet gösterdiği; buna bağlı olarak da Kamu İdaresinin, işyeri açma ve çalışma ruhsat harcı gelirinden mahrum kaldığı tespit edilmiştir.
- İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Belediye Tarafından Verilmeyen Bazı İşletmelere Vergi Mükellefiyetinin Tesis Edilmemesi. Yapılan incelemede, Afyonkarahisar Belediyesi sınırları içerisinde 2022 yılında aktif vergi dairesi mükellefi olan işletmelerin listesi temin edilmiş ve bu listeden iş yeri açma ve çalışma ruhsatı Belediye tarafından verilmeyen 41 adet iş yeri seçilerek Kamu İdaresinden alınan aktif vergi mükellefleri listesiyle karşılaştırılmış ve 41 adet iş yerinden 38 tanesinin çevre temizlik vergisi ile ilan ve reklam vergisi mükellefiyetlerinin olmadığı tespit edilmiştir.
- Kamu İdaresince İhale Edilen İşletme İşinde Tahmin Edilen Bedelin İşin Tamamını Kapsamaması ve İhale İlanında Tahmini Bedel Belirtilmeden İhaleye Çıkılması. Afyonkarahisar Kalesi çevre düzenleme projesi kapsamında bulunan seyir terası, ahşap yürüme yolları, büfe ve teleferik alt istasyonu bölgesindeki otopark, günübirlik ve gelir getiren ticari ünitelerin yapımı ve 25 yıl süreyle işletilmesi işinde, tahmin edilen bedelin işin sadece bu sosyal tesislerin yapımı ve 25 yıl süre ile işletileceği alan için belirlendiği, teleferik tesisinin yapımı ve 25 yıl süre ile işletilmesi kısmı için belirlenmediği, dolayısıyla işin tamamı için tahmini bedel tespiti yapılmadan ve ihale ilanında tahmin

edilen bedele yer verilmeden ihalenin sonuçlandırıldığı, ihalenin geçerli sayılması için mevzuatın amir hükmü gereğince ilgili Bakanlıktan onay alınmadığı tespit edilmiştir.

- Parasal Limitler Dâhilinde Yapılan Mal Alımlarında Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması.
- Yedek Ödenek Tertibine Mevzuatın Belirlediği Tutarın Altında Ödenek Konulması. Yapılan incelemede, 2022 yılı bütçesinin 650.000.000 TL olduğu, yedek ödenek tertibine 15.000.000 TL ödenek konulduğu, daha sonra 620.000.000 TL ek bütçe yapıldığı ancak yedek ödenek tertibine ödenek konulmadığından, yedek ödenek tertibine konulan ödeneğin 2022 yılı bütçe gelirlerinin %1.18'ine tekabül ettiği tespit edilmiştir.
- Kamu İdaresinin Sorumluluğundaki Toptancı Halinde Aynı Kişiye Birden Fazla İş Yerinin Kiralanması ve Kira Sözleşmelerinin Noter Tasdikli Olmaması. Yapılan incelemede, belediyeye ait toptancı halinde yer alan bazı iş yerlerini kiralayanların aynı kişiler olduğu tespit edilmiştir.
- Halde Bulunan Kamu İdaresine Ait İş Yerlerine İlişkin Kira Sözleşmelerinin Noter Tasdikli Olmaması. Yapılan incelemede, toptancı halinde bulunan Kamu İdaresine ait kiralık dükkanlara ilişkin olarak İdare ile kiralayan arasında imzalanan kira sözleşmelerinin notere tescil ettirilmediği tespit edilmiştir.
- Bütçe İçi İşletmeye Ait İktisadi ve Ticari İşler İçin Kullanılan Ödeneğin Mevzuata Uygun Muhasebeleştirilmemesi ve Giderlerin İşletmenin Özel Hesabı Yerine Kamu İdaresinin Kaynaklarından Karşılanması.
- Bütçe İçi İşletmenin Ticari İşlerine İlişkin Giderlerin İşletmenin Özel Hesabı Yerine Kamu İdaresinin Kaynaklarından Karşılanması.
- Yiyecek Yardımı Karşılığı Olarak Konulan Ödeneğin Bünyesinde Kamuya Açık Lokanta Bulunan Bütçe İçi İşletmeye Aktarılması ve Belediye Personeline İndirim Uygulanması.

Bu bağlamda;

1. Afyonkarahisar Belediyesi'nin 2022 mali yılı bütçesinin denetim sonuçlarına göre ortaya çıkan mali uygunsuzluklar hakkında Bakanlık olarak bir değerlendirmeniz var mı?
2. Sayıştay Raporu'na göre, Kamu İdaresi tarafından tahsis edilen taşınmazlara ait birikmiş amortismanlar uygun hesapta izlenmemiştir. Bu konuda düzeltme planlarınız nelerdir?
3. Kamu İdaresi ile ortak olan şirketlerdeki sermaye tutarları ile kayıtlı sermaye arasındaki uyumsuzluk hakkında bilgi alabilir miyiz? Bu durumun düzeltilmesi için alınacak önlemler nelerdir?
4. Kamu İdaresine ait asfalt şantiyesinde yapılan asfalt satışlarına ilişkin olarak, tesisin kurumlar vergisi mükellefiyetinin olmaması hakkında bir açıklamanız var mıdır?
5. Belediye sınırları içinde faal olan işletmelerin ruhsatsız olduğu tespit edilmiştir. Bu konuda Bakanlık olarak bir inceleme veya düzeltme süreci başlatmayı düşünüyor musunuz?

6. Kamu İdaresi tarafından verilen iş yeri açma ve çalışma ruhsatı olmayan işletmeler hakkında bilgi alabilir miyiz?
7. 2022 yılında aktif vergi dairesi mükellefi olan işletmelerin iş yeri açma ve çalışma ruhsatı almadığı tespit edilmiştir. Bu durumun düzeltilmesi için planlarınız nelerdir?
8. Belediye içindeki işletmelerin ticari faaliyetlerine ilişkin giderlerin İdarenin kaynaklarından karşılandığı tespit edilmiştir. Bu uygulamayı değerlendirebilir misiniz?
9. Kamu İdaresi tarafından işletilen toptancı halinde aynı kişiye birden fazla iş yerinin kiralandığı tespit edilmiştir. Bu durumun uygun olup olmadığına dair herhangi bir inceleme başlatılmış mıdır?
10. Sayıştay Denetim Raporu'na göre, belediyenin bütçe gelirlerine oranla yedek ödenek tertibine konulan ödeneğin düşük olduğu belirtilmiştir. Bu durumun gerekçesi ve düzeltme planlarınız nelerdir?
11. Mali raporlara göre, Kamu İdaresi tarafından yürütülen spor kompleksi ile sosyal tesis işinde, işin sözleşme ve teknik şartnamesine aykırı yapılar inşa edildiği tespit edilmiştir. Bu konuda bir değerlendirmeniz var mıdır?
12. Belediye tarafından kiralanan iş yerlerinin noter tasdikli kira sözleşmeleri olmaması hakkında bir açıklamanız olacak mı?
13. Kamu İdaresine ait iş yerlerine ilişkin kira sözleşmelerinin noter tasdikli olmamasının yol açtığı sorunlar hakkında bilgi verebilir misiniz?
14. Kamu İdaresinin bütçe içi işletmesinin iktisadi ve ticari faaliyetlerinde kullanılan ödeneğin uygun muhasebeleştirilmediği tespit edilmiştir. Bu konuda düzeltme planlarınız nelerdir?
15. Bütçe içi işletmenin ticari işlerine ilişkin giderlerin İdarenin kaynaklarından karşılandığı tespit edilmiştir. Bu uygulama hakkında bir değerlendirmeniz olacak mıdır?
16. Kamu İdaresinin bütçe içi işletmesinde personel için belirlenen yemekhane tarifelerindeki farklılıkların sebepleri nedir?
17. Yapılan incelemede, belediyenin bütçe içi işletmesinde ticari mal niteliğindeki yiyecek ve içeceklerin gelir kaydedilmediği tespit edilmiştir. Bu konuda bir açıklamanız var mıdır?
18. Kamu İdaresinin 2022 yılı içinde toplam ödenek tutarını aşan bir harcama yaparak Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü alınmadan limiti aştığı tespit edilmiştir. Bu durum hakkında bir açıklamanız olacak mı?
19. 2022 yılı bütçesine konulan yedek ödenek tertibine mevzuatın belirlediği tutarın altında ödenek konulması hakkında bir değerlendirmeniz var mı?
20. Sayıştay Denetim Raporu'na göre, belediye personeline uygulanan kira indirimleri ile ilgili bir açıklamanız veya bir incelemeniz olacak mıdır?